

DRUŠTVENE VIJESTI — STRUČNA TRIBINA

Dr Većeslav Pavlek

RUKOVOĐENJE PROIZVODNIM PODUZECIMA I ULOGA INŽENJERA, TEHNIČARA I DIREKTORA

U eri radničkog samoupravljanja privrednim poduzećima »inženjersko-tehničkog« karaktera, u sistemu kolektivnog upravljanja inženjersko-tehnički kadrovi kao najkvalificiraniji kadrovi u poduzećima i ustanovama dotične struke, imaju odgovorne, upravo presudne dužnosti, a prvenstveno brigu za uvođenje naučne organizacije i racionalizacije rada i proizvodnje u poduzeću. Upravo zbog toga su naše organizacije veoma zainteresirane za opću organizaciju upravljanja procesima proizvodnje u poduzeću, kao uvođenjem najstimulativnijih oblika socijalističke raspodjele dohotka u poduzeću. Zato su zainteresirane i funkcijom institucije direktora poduzeća.

Prestankom administrativnog upravljanja poduzeća utjelovljenog u ranijim dužnostima i pravima direktora, i nakon što su radnici preuzeli upravu poduzeća funkcija direktora je izgubila na nekadašnjoj važnosti, ali je ipak toliko važna, da prvenstveno prema funkcioniranju te dužnosti, kao i prema izboru ličnosti vršioća te funkcije naše organizacije ne mogu biti indiferentne ni pasivne. Ne mogu biti pasivne već i stoga, što su i naša najviša predstavnička tijela Narodna skupština FNRJ — i njen izvršni organ Savezno izvršno vijeće — mislili na to i dali zakonsko pravo našim organizacijama da uđu u komisije za izbor direktora narodnog odbora nadležne komune. U tu komisiju naše stručne organizacije imaju pravo imenovati svojega predstavnika.

To naše pravo se temelji na odredbama Uredbe o osnivanju privrednih poduzeća, čl. 88 do 92, a naročito na članu 90. stavak 3. Citirana uredba je objavljena u Službenom listu FNRJ br. 51 od 24. XII 1953. i ispravak u Službenom listu br. 8/1954.

Prema odredbama ove Uredbe jednu trećinu delegata u komisiju imenuje radnički savjet poduzeća, dvije trećine narodni odbor. U kvotu od dvije trećine treba da uđu i delegati naših organizacija.

Pravo je i dužnost naših organizacija da se to pravo koristi za dovodenje stručnjaka na mjesta, odakle će moći najviše pridonijeti stručnom rukovođenju privrednim, prvenstveno poljoprivrednim, šumarskim, građevinskim, elektrotehničkim i elektroenergetskim, projektnim i drugim poduzećima.

U tom smislu treba se staviti u vezu s narodnim odborom i odrediti naše delegate u spomenutu komisiju i upoznati cjelokupno naše članstvo s tim našim legalnim, moralnim i stručnim pravom.

Mi smatramo da je dužnost naših organizacija da zajednički nastupaju posebno u slučajevima nestručnog planiranja, projektiranja, investiranja i neracionalnog iskorištavanja sredstava proizvodnje u poduzećima, što je katkad omogućeno zbog nedostataka inženjersko tehničkih kadrova i stručnosti direktora, kao i inicijative naših organizacija.

Dužnost je naših organizacija da se onemoguću ponavljanje slučajeva da na primjer lokaciju zgrada ne daju urbanisti-projektanti, nego nestručna lica, a da je naša organizacija pasivni promatrač, da poljoprivredni stručnjaci misle da se krave ne smiju nabavljati ako im nije osiguran normalan smještaj, dovoljno hrane kao i tržište mlijeka, a one se ipak nabave, a zatim propadaju pa poduzeće i zajednica trpe velike gubitke itd.

Inicijativa i zajednički nastup naših organizacija može osigurati ne samo dovođenje stručnjaka na odgovarajuća mjesta, kao i mjesta direktora, nego i bitno poboljšati sistem rukovođenja u poduzećima za koja smo direktno zainteresirani.

Prijedlozi za racionalizaciju proizvodnje i rada, prijedlozi za raspisivanje natječaja za odgovorna mjesta u poduzećima, akt izbora onih koji su kvalificirani, kao i prijedlozi o eventualnoj reizbornosti odgovornih inženjersko-tehničkih kadrova i direktora su problemi prema kojima naše organizacije ne mogu biti nezainteresirane i pasivne.

Stoga predlažemo da naše organizacije prodiskutiraju o našim pravima u vezi s rukovođenjem proizvođačkih organizacija i koriste pravo koje nam daju pozitivni zakonski propisi naše narodne vlasti. I da agronomi pomognu šumarima, arhitekti agronomima itd. da se zajedničkim snagama ostvari maksimalna odgovornost i inicijativa stručnjaka u poduzećima. To će pak u pravilu biti samo onda, ako i dužnost direktora, po volji radničkog savjeta, vrše stručnjaci.

IZ NAŠIH DRUŠTAVA

SLAVONSKI BROD: Posjetili smo Društvo agronoma u Slavonskom Brodu. Kako je ovo tipično agrarno područje, interesiralo nas je kako se angažira Društvo za rješavanje pojedinih proizvodnih problema. Između ostalog zabilježili smo i ovo:

Društvo je kao cjelina osjećalo potrebu, da se o pojedinim pitanjima proizvodnje i tehnologije donose zajednički zaključci, jer je postojalo mnogo problema o kojima se trebalo raspravljati i ujedno pronalaziti načine za njihovo rješenje. Čak su i među stručnjacima nastala različita tumačenja pojedinih pitanja proizvodnje. Ne treba ni naglašavati kako su pojedinci-nestručnjaci upravo iskorištavali ovakvu nesređenu situaciju u poljoprivrednoj proizvodnji.

Na jednom sastanku Društvo agronoma je zaključilo, da je došlo vrijeme da se prekine s »privatnom politikom«. Odlučeno je da Društvo agronoma Slavonski Brod izdaje svoju stručnu brošuru »Bilten«, gdje će se objavljivati stručna tumačenja pojedinih proizvodnih pitanja.

U proteklom vremenu ovo Društvo se angažiralo za provođenje pojedinih proizvodnih akcija, kao npr. proljetne sjetve, raspoređivanja određenih područja za provođenje organizacije stručne službe i slično, a u tome su učestvovali svi poljoprivredni inženjeri i tehničari.

Skupštine i drugi radni sastanci održavaju se svaki put u drugom mjestu kotara, a poslije radnog dijela sastanka zajednički se posjećuju poljoprivredni objekti.

1961. godine Društvo je organiziralo ekskurziju u Narodnu Republiku Makedoniju. Posjećena su mjesta: Kumanovo, Štip, Bogdanci, Kavadarci, Bitolj i posebno Pelagonija, gdje je organizirana proizvodnja šećerne repe. Ovakve ekskurzije su veoma korisne, jer se izmjenjuju iskustva među stručnjacima, što će se sigurno odraziti na ovogodišnjim proizvodnim rezultatima. F.

ČAKOVEC: Društvo agronoma u kotaru Čakovec ne može se pohvaliti nekim naročitim radom. Tokom 1961. godine održano je samo jedno stručno predavanje za članstvo, dok se Društvo, kao cjelina, nije bavilo rješavanjem mnogih problema koji, na žalost, postoje.

Iako je ovo poljoprivredno područje, ipak su u Birou za zapošljavanje radnika prijavljena i dva poljoprivredna stručnjaka.

Spomenut ćemo samo nekoliko najinteresantnijih slučajeva o nepravilnom korištenju kadra u ovom kotaru. U Poljoprivredno-šumarskoj komori od ukupno 17 službenika samo je jedan poljoprivredni stručnjak. Na objektu od 1000 kj (posebno kada govorimo i o kooperaciji s individualnim proizvođačima), radi samo jedan poljoprivredni stručnjak. U prodavaonici sjemenske robe i sredstava za zaštitu bilja u Čakovcu radi prodavač koji nema čak ni stručne trgovačke kvalifikacije. Vinarski podrum, kapaciteta 100 vagona nema ni jednog poljoprivrednog stručnjaka.

Nameće se pitanje: Tko je odgovoran za sve ovo? Svakako da je ponajviše odgovorno Društvo agronoma u Čakovcu. Činjenica je da Društvo ne radi, pa iskrsavaju mnogi problemi kojih u kotarevima gdje ova stručna organizacija aktivno djeluje takoreći nema.

Nadamo se da će poslije skupštine Društva biti izabrano novo rukovodstvo koje će aktivno raditi i onemogućiti pojavu ovakvih nepravilnosti. F.

IZ DRUŠTVA AGRONOMA KOTARA ČAKOVEC PRIMILI SMO JEDNO INTERESANTNO PISMO. OBJAVLJUJEMO GA U CIJELOSTI.

Da bi naš stručni časopis »Agronomski glasnik« bio pretplatnicima zanimljiv, trebao bi se baviti prvenstveno staleškim pitanjima. U njemu bi se trebale objavljivati praktične teme iz poljoprivrede; trebalo bi uvesti rubriku »PITANJA I ODGOVORI« namijenjenu članovima i slično. Dosadašnji sadržaj časopisa bio je suviše naučan, jer je objavljivao razne naučne radove popraćene mnogim tabelama i grafikovima. Smatramo da bi se takvi radovi trebali objavljivati u drugim našim časopisima.

Ima mnogo pitanja iz struke i s radnih mjesta, koja veoma interesiraju naše članove, pa oni žele takav stručni list u kojem bi mogli naći odgovor na ta pitanja a ujedno i savjete.

U našoj, tj. poljoprivrednoj struci ima mnogo nepravilnosti. Na pojedinim mjestima nema stručnog poljoprivrednog kadra a poljoprivredni tehničari traže zaposlenje preko Biroa za zapošljavanje radnika.

(Slučaj u Vinkovcima o kome je »Vjesnik« objavio članak.)

Nepravilnosti postoje i u rasponu plaća, a također i u podređivanju u službi (PZ).

Razmotrimo, nadalje, uvjete izvanrednog studija u našoj struci.

Kome je pristupačan studij uz godišnju obavezu fakultetu od 100.000 dinara i uz troškove putovanja u Zagreb? Nije, dakle, čudo da studij agronomije polazi samo nekoliko studenata koji su nekako mogli riješiti taj financijski problem. Druge struke su pojednostavile izvanredan studij, učinile ga pristupačnijim i mnogo jeftinijim. (Npr. Ekonomski fakultet.) Kada se članovi društva susreću s takvim problemima u službi i struci, a u svom časopisu ne nalaze baš ništa o njima, časopis postaje neinteresantan, a ujedno se gubi volja i za učlanjenje u društvo.

Mislimo da bi za budući rad naš Savez trebao formirati neku vrst ekipe, sastavljenu od naših istaknutih stručnjaka — društvenih radnika, koji bi obišli sva društva i upoznali se s problemima kojih ima vrlo mnogo, pa čak i tako neugodnih da ih ne možemo pismeno iznositi.

Smatramo, da bi se takvim načinom rada mnogo postiglo, i da bi se uklonile mnoge nepravilnosti koje, na žalost, postoje.